

Sygn. akt VI GC 1653/17/3

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 czerwca 2018 r.

Sąd Rejonowy w Tychach Wydział VI Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Jolanta Brzęk

Protokolant: stażysta Monika Kucharczyk

po rozpoznaniu w dniu 29 maja 2018 r. w Tychach

na rozprawie

sprawy z powództwa:

D. G.

przeciwko:

K. S.

o zapłatę

- 1) zasądza od pozwanego K. S. na rzecz powoda D. G. kwotę 2 687,86 zł (dwa tysiące sześćset osiemdziesiąt siedem złotych osiemdziesiąt sześć groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych liczonymi od dnia 28 marca 2017 roku do dnia zapłaty;
- 2) zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2 117,00 zł (dwa tysiące sto siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSR Jolanta Brzęk

Sygn. akt: VI GC 1653/17/3

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 18 lipca 2017 r. (data stempla pocztowego) powód D. G. wniósł o zasądzenie od pozwanego K. S. kwoty 7 806,56 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych liczonymi od dnia 28 marca 2017 roku do dnia zapłaty i kosztami postępowania.

W uzasadnieniu powód wskazał, że pozwany zlecił mu przewóz towaru na trasie M. – B. (Portugalia), który ten wykonał i wystawił z tego tytułu fakturę VAT. Pozwany nie uiścił przewoźnego w kwocie 7 806,56 zł, obciążając powoda kwotą 500 euro tytułem opóźnienia w dostawie towaru oraz 30 euro tytułem dostarczenia dokumentów transportowych po upływie 14 dni. Powód roszczenia pozwanego nie uznał czemu dał wyraz w piśmie z dnia 28 marca 2017 r. stanowiącym jednocześnie wezwanie do zapłaty. Pismo to pozostało bez odpowiedzi.

W dniu 15 września 2017 r. Referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym w Tychach Wydziale VI Gospodarczym wydał w sprawie o sygn. akt VI GNc 1673/17 nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym.

W przepisany terminie pozwany K. S. wniósł sprzeciw od w/w nakazu zapłaty zaskarżając go w części obejmującej należność główną do kwoty 2 687,86 zł, wnosząc o oddalenie powództwa w tym zakresie i zwrot kosztów procesu według norm przepisanych. Pozwany zgłosił zarzut potrącenia z należnością główną powoda kwoty 2 687,86 zł objętej notą księgową pozwanego nr (...) z dnia 15 lutego 2017 r. z tytułu nienależytego wykonania zobowiązania powoda wobec pozwanego.

W uzasadnieniu pozwana przyznała, że w ramach prowadzonej działalności gospodarczej zawarła z powodem umowę przewozu międzynarodowego towarów na podstawie zlecenia przewozu (...) Wskazała, że powód nie wykonał należycie tej usługi, a przesyłka została dostarczona z opóźnieniem i była istotnie uszkodzona w wyniku wadliwego ułożenia i zabezpieczenia w transporcie przez powoda. Wyjaśniła, że towar załadowany był na paletach, które z uwagi na zawartość i sposób pakowania nie mogły być ustawiane na siebie. W zleceniu spedycyjnym zaś wyraźnie wskazano na brak możliwości piętrowania palet ładunku. Pozwany niezwłocznie zgłosił powodowi reklamację, na którą ten nie odpowiedział. Zgodnie z postanowieniami zlecenia przewozowego przewoźnik ponosi odpowiedzialność za opóźnienie w dostawie ładunku, a także za wszelkie szkody spowodowane w trakcie przewozu. Pozwany na skutek opóźnienia w dostawie i uszkodzenia ładunku poniósł szkodę w wysokości 2 687,86 zł stanowiącą równowartość 500 euro, którą potrącił z należnością przysługującą powodowi z tytułu wykonania przewozu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Strony w ramach prowadzonej działalności gospodarczej zawarły umowę przewozu międzynarodowego towarów na podstawie zlecenia spedycyjnego nr 0003/01/2017/SD z dnia 17 stycznia 2017 r., na mocy którego pozwany zlecił powodowi wykonanie przewozu 22 palet towaru na trasie M. (Polska) – B. (Portugalia). Z treści uwag do zlecenia wynika, że 3-ech europalet tłocznik nie należy piętrować, ta sama uwaga dotyczy 1 palety 1420x800 tłocznik. Termin płatności wynosił 60 dni od daty otrzymania poprawnie wystawionej faktury, potwierdzonych 2 egzemplarzy listu przewozowego CMR oraz innych dokumentów towarzyszących w transporcie (pkt 1). Zgodnie z punktem 2 warunków realizacji zlecenia, Zleceniobiorca zobowiązany jest do wystawienia faktury VAT z tytułu zrealizowania przewozu w miesiącu jego realizacji nie później niż w terminie 14 dni od dnia wykonania usługi przewozu i doręczenia jej Zleceniodawcy wraz z oryginalnymi dokumentami przewozowymi w ciągu 14 dni od dnia jej wykonania nie później niż 10-tego dnia następnego miesiąca po wykonaniu transportu, w przeciwnym wypadku fracht zostanie obniżony o 30 euro i wydłużona płatność do 90 dni. W sytuacji powstania jakiegokolwiek szkody w trakcie przewozu Zleceniobiorca zobowiązany jest sporządzić niezwłocznie pisemny protokół podpisany przez jego kierowcę oraz nadawcę bądź adresata przesyłki, a także ma obowiązek niezwłocznego powiadomienia Zleceniodawcy o zastrzeżeniach czy szkodzie, a następnie doręczenia mu protokołu. W razie niesporządzenia protokołu w ww. sytuacji, a także niepowiadomienia Zleceniodawcy, Zleceniobiorca zobowiązuje się pokryć wszelkie koszty związane ze szkodą powstałą w trakcie przewozu (pkt 10 zd 3 i 4).

Dowód: zlecenie przewozu (...)z dnia 17 stycznia 2017 r. (k. 12-14).

Powód wykonał usługę przewozu objętą zleceniem spedycyjnym (...) z dnia 17 stycznia 2017 r. na trasie M. (Polska) – B. (Portugalia) i wystawił z tego tytułu fakturę VAT na kwotę 7 806,56 zł brutto.

Dowód: list przewozowy CMR (k. 15), faktura Vat nr (...) (k. 16).

Towar przewożony przez powoda został przyjęty przez portugalskiego odbiorcę.

Dowód: wyjaśnienia pozwanego K. S. (k. 61-63).

W dniu 25 stycznia 2017 r. pozwany sporządził, pisemną reklamację dotyczącą wykonanego transportu. W treści tego pisma pozwany powołał się na pkt 10 i 12 zlecenia transportowego. Wskazał na opóźnienie transportu, niewykonanie go zgodnie z treścią umowy, ponieważ towar dostarczył inny pojazd niż ustalono oraz towar został dostarczony

uszkodzony. Pozwany podał też, że zostanie sporządzony protokół szkód oraz, że kosztami zostanie obciążony powód. Brak dowodu na doręczenie pisma z reklamacją powodowi oraz jego odpowiedzi.

Dowód: reklamacja (k. 42), wyjaśnienia pozwanego K. S. (k. 61-63).

Dnia 15 lutego 2017 r. pozwany wystawił notę obciążeniową na kwoty 500 euro tytułem nieterminowego rozładunku towaru oraz 30 euro tytułem dostarczenia dokumentów transportowych po upływie 14 dni od daty rozładunku. Pismem z dnia 28 marca 2017 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty należności z tytułu frachtu towaru oraz oświadczył, że nie uznaje rzekomego roszczenia K. S. wynikającego z noty obciążeniowej z dnia 15 lutego 2017 r. Pozwany odmówił zapłaty.

Dowód: nota obciążeniowa(...) z dnia 15 lutego 2017 r. (k. 17), wezwanie do zapłaty z dnia 28 marca 2017 r. wraz z potwierdzeniem odbioru (k. 18-21), korespondencja e-mail (k. 38-41), faktura korygująca (k. 43).

Powyższe ustalenia poczynione zostały w oparciu o powołane dowody z dokumentów, które Sąd uznał za wiarygodne w całości. Należy podkreślić, że powołana dokumentacja pomimo iż pochodzi z różnych źródeł przedstawia spójny obraz przebiegu wydarzeń, który był prawdopodobny w świetle zasad logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego. Z tych względów oceniono wymienione dowody jako w pełni wiarygodną podstawę dla czynienia ustaleń faktycznych.

Sąd dał wiarę w całości wyjaśnieniom złożonym przez pozwanego K. S. ponieważ są one zgodne z zebrany w sprawie materiałem dowodowym. Sąd pominął dowód z zeznań powoda ponieważ nie stawiał się pomimo prawidłowego wezwania i pouczenia.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo wytoczone w niniejszej zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Strona powodowa niniejszym pozwem dochodziła zapłaty z tytułu wykonania umowy przewozu z dnia 17 stycznia 2017 r. Pozwany zakwestionował roszczenie powoda co do kwoty 2 687,86 zł wskazując, że przesyłka została dostarczona z opóźnieniem i była istotnie uszkodzona w wyniku wadliwego ułożenia i zabezpieczenia w transporcie przez powoda, w związku z czym ten poniósł szkodę w wysokości 2 687,86 zł stanowiącą równowartość 500 euro, którą potrącił z należnością przysługującą powodowi z tytułu wykonania przewozu.

Ze względu na fakt, iż miejsce załadunku towaru i miejsce dostawy znajdowały się w dwóch różnych krajach (Polska – Portugalia), do umowy tej stosuje się przepisy Konwencji o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów (CMR) z dnia 19 maja 1956 r.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 i 2 Konwencji CMR przewoźnik odpowiada za całkowite lub częściowe zaginięcie towaru lub za jego uszkodzenie, które nastąpi w czasie pomiędzy przyjęciem towaru a jego wydaniem, jak również za opóźnienie dostawy. Przewoźnik jest zwolniony od tej odpowiedzialności, jeżeli zaginięcie, uszkodzenie lub opóźnienie spowodowane zostało winą osoby uprawnionej, jej zleceniem nie wynikającym z winy przewoźnika, wadą własną towaru lub okolicznościami, których przewoźnik nie mógł uniknąć i których następstwom nie mógł zapobiec. Dowód, że zaginięcie, uszkodzenie lub opóźnienie przesyłki zostało spowodowane jedną z okoliczności wymienionych w art. 17 ust. 2 CMR ciąży na przewoźniku.

Z powyższego przepisu wynika domniemanie, że szkoda wynikająca w opóźnienia w przewozie powstała na skutek okoliczności za które przewoźnik ponosi odpowiedzialność. Osoba dochodząca odszkodowania z tytułu utraty, uszkodzenia przesyłki, czy jej opóźnienia nie musi udowadniać przyczyny szkody oraz związku przyczynowego pomiędzy tą przyczyną a powstałą szkodą. Przewoźnik chcąc uwolnić się od odpowiedzialności musi wykazać wystąpienie jednej z przyczyn egzoneracyjnych wymienionych w art. 17 ust. 2 Konwencji CMR.

Tradycyjnie przyjmuje się, że uszkodzenie towaru ma miejsce, gdy doszło do zmian jakościowych, które prowadzą do obniżenia wartości użytkowej lub handlowej towaru (W. Górski, Umowa przewozu..., s. 225; H. Piekarczyk,

Odpowiedzialność przewoźnika..., s. 215; J. Okolski, Odpowiedzialność kolei za szkody w przesyłkach, Warszawa 1972, s. 52; M. Stec, Umowa przewozu..., s. 254; J.G. Helm, Haftung für Schäden..., s. 95; M.A. Clarke, International Carriage of Goods..., s. 192-193. Por. też wyroki OGH z dnia 31 marca 1982 r., TR 1984, s. 196, oraz Cour d'Appel de Paris z dnia 2 października 2003 r., BTL 2003, s. 814). Uszkodzenie może dotyczyć całości przewożonego towaru lub jego części. Oba wymienione elementy (zmiana jakościowa i obniżenie się wartości towaru) muszą wystąpić łącznie. Zmiana konsystencji, charakteru czy formy towaru, nieprowadząca do obniżenia jego wartości, jak też obniżenie wartości towaru niespowodowane zmianami jakościowymi nie stanowią uszkodzenia. Przyczyny zmian jakościowych mogą być różne: o charakterze mechanicznym (np. obicie, potłuczenie, zgniecenie, połamanie, pokrzywienie, porysowanie itp.), o charakterze biologicznym lub chemicznym (np. gnicie, fermentacja, pleśnienie, rdzewienie, utlenianie), o charakterze atmosferycznym (np. zamoczenie, przemarznięcie). Konkretne uszkodzenie może być spowodowane zarówno jedną z wyżej wymienionych przyczyn (np. potłuczenie), jak i kilkoma, występującymi równolegle lub pozostającymi w związku przyczynowo-skutkowym (np. mechaniczne uszkodzenie owoców, w wyniku którego następuje szybsze ich gnicie). Zmiana jakościowa może jednak dotyczyć zarówno walorów użytkowych towaru, jak i czysto estetycznych.

Przepisy Konwencji CMR nie nakładają na osobę uprawnioną dochodzącą odszkodowania za szkodę w towarze ciężaru udowodnienia konkretnej przyczyny szkody. Istotne jest to, aby wykazać, że szkoda powstała w czasie przewozu. Przewoźnik ponosi zatem odpowiedzialność za stan towaru, także wówczas, gdy przyczyna szkody nie zostanie wyjaśniona. Powyższe ujęcie problematyki przyczyny szkody determinuje kwestię związku przyczynowego. Jest oczywiste, że brak po stronie osoby uprawnionej obowiązku udowodnienia przyczyny szkody oznacza, że nie ma też konieczności odtworzenia jakiegokolwiek relacji kauzalnej między tym zdarzeniem a szkodą. Można zatem powiedzieć, że w tym sensie (obowiązku przeprowadzenia dowodu) związek przyczynowy nie stanowi przesłanki odpowiedzialności przewoźnika za szkody zaistniałe bezpośrednio w towarze. Przesłanka ta została zastąpiona obowiązkiem wykazania (także za pomocą stosownych domniemań) związku czasowego z przewozem.

W niniejszej sprawie pozwany nie wykazał jednak, że na skutek wykonania przez powoda przewozu na trasie z M. do B. (Portugalia) powstała po jego stronie szkoda w wysokości 500 euro i tym samym, że zasadne było wystawienie z tego tytułu noty obciążeniowej. Nie odnotowano uszkodzenia na dokumencie CMR. Nie sporządzono protokołu szkód. Nie podano źródła, na podstawie których ustalono wartość szkód.

W pierwszej kolejności należy zważyć, że nota obciążeniowa wystawiona przez pozwanego dotyczy wyłącznie nieterminowego rozładunku towaru, a nie uszkodzenia przewożonego towaru, co wynika wprost z jej treści. Przedłożona zaś przez pozwanego faktura korygująca nie może stanowić dowodu na tę okoliczność, ponieważ z treści korekty nie wynika, że ma związek z powstałymi szkodami, a także nie wynika, że pozwany w rzeczywistości poniósł koszt 500 euro z powodu nie prawidłowego wykonania umowy przez powoda. W szczególności pozwany nie przedłożył żadnych dokumentów na poparcie swoich twierdzeń o obciążeniu go odpowiedzialnością za uszkodzenie transportu, a ponadto sam wyjaśnił przed Sądem, że portugalski odbiorca odebrał transport bez zastrzeżeń.

Wymogi konwencji CMR są przy obciążaniu kosztami szkody bardzo rygorystyczne, a z dokumentów oraz zeznań pozwanego nie wynika, że zostały one dochowane, pomimo tego, że szkoda polegająca na uszkodzeniu - przynajmniej w zakresie uszkodzenia opakowania została w ocenie Sądu wykazana w toku niniejszego postępowania.

Ponadto Sąd zważył także, że zgodnie z art. 498 k.c. gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelnością drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym. Wskutek potrącenia obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej. Potrącenie następuje drogą jednostronnego oświadczenia materialnoprawnego wywołującego skutek prawny niezależnie od woli uprawnionego do wierzytelności objętej potrąceniem i od chwili złożenia go w taki sposób, ażeby druga strona mogła zapoznać się z jego treścią (art. 499 k.c. i 61 k.c.).

Przesłanka wzajemności wierzytelności wynika z istoty potrącenia, które oparte jest na założeniu, że obok siebie muszą wystąpić dwie wierzytelności i dwa długi odpowiadające wierzytelnościom, a między stronami zachodzi relacja wierzyciel – dłużnik i odwrotnie, a mianowicie potrącający musi być dłużnikiem i równocześnie wierzycielem swojego wierzyciela (wyrok SN z dnia 15 grudnia 1994 r., I CR 149/94, OSP 1996, z. 4, poz. 4, z glosami F. Zedlera i L. Stępniaka; wyrok SA w Katowicach z dnia 18 listopada 2011 r., V ACa 408/10, LEX nr 785495; K Zawada (w:) J. Pietrzykowski, Komentarz, t. II, 2013, s. 106). Innymi słowy, oświadczenie o potrąceniu wywołuje skutki określone w przepisach prawa materialnego tylko wówczas, gdy obie potrącane wierzytelności rzeczywiście przysługują osobom będącym względem siebie jednocześnie dłużnikami i wierzycielami (wyrok SN z dnia 8 grudnia 2011 r., IV CSK 488/11, LEX nr 1131137).

Decydujące w przypadku niniejszej sprawy jest jednak również to, że oświadczenie o potrąceniu lub kompensacie może skutecznie złożyć tylko osoba do tego uprawniona lub należycie umocowana.

Osoba podpisana na nocie obciążeniowej nie jest pozwanym prowadzącym jednoosobową działalność gospodarczą. Tym samym pismo z dnia 15 lutego 2017 r. zawierające jego oświadczenie o potrąceniu nie mogło wywrzeć żadnego skutku prawnego. Nie zostało podpisane przez pozwanego osobiście.

Potrącenie podniesione jako zarzut przez pełnomocnika pozwanego, również w ocenie sądu jest nieskuteczne, ponieważ pełnomocnik pozwanego składający je w sprzeciwie nie był prawidłowo umocowany do składania takiego zarzutu. Z treści pełnomocnictwa wynika wyraźnie, że umowa nie obejmuje potrącania wzajemnych wierzytelności. Ponadto pełnomocnik powoda, któremu zarzut wraz ze sprzeciwem doręczono, nie miał umocowania do odbierania takich oświadczeń o potrąceniu.

Konkludując, w ocenie Sądu pozwany wykazał, że towar został dostarczony z opóźnieniem oraz że zostało uszkodzone opakowanie towaru. Jednakże pozwany nie wykazał, że skutkiem działań powoda poniósł szkodę, tzn., że nie otrzymał za niego zapłaty. Pozwany nie wykazał tym samym jej wysokości w sposób zgodny z przepisami, w oparciu, o które rozpoznawana była zasadność jego roszczenia, ani też nie złożył takich dowodów, które pozwoliłyby Sądowi na ustalenie wysokości szkody.

Odszkodowanie lub obniżenie frachtu z tytułu opóźnienia w transporcie należne jest tylko wówczas gdy odbiorca wykaże, że poniósł szkodę z powodu tego, że towar dotarł na miejsce rozładunku po upływie umówionego terminu dostawy. Również na tę okoliczność brak materiału dowodowego w sprawie.

Zgodnie z zasadami przepisów Konwencji CMR zapłata frachtu jest zasadniczym obowiązkiem zamawiającego. Nie ulega wątpliwości, że transport został przez powoda wykonany. Na dowodzie CMR brak adnotacji o uszkodzeniu towaru. Brak protokołu szkody. Brak wyliczenia wartości szkody oraz podstaw wyliczenia. Okoliczność uzgodnień pomiędzy pozwanym a pośrednikiem odbiorcy nie może mieć w tym przypadku znaczenia.

Nie bez znaczenia jest, nota obciążeniowa, która w swej treści nie podaje jako podstawy uszkodzenia towaru. Nie może ona stanowić podstawy do oddalenia powództwa, ponieważ nie jest zgodna z żądaniem sprzeciwu oraz nie może zostać uznana za prawidłowo skompensowaną czy potraconą.

Zatem biorąc pod uwagę wyżej poczynione rozważania, Sąd uznał dochodzone przez powoda roszczenie za zasadne w całości i w związku z tym w punkcie 1 sentencji wyroku zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2 687,86 zł (jako kwotę zaskarżoną sprzeciwem od nakazu zapłaty) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych liczonymi od dnia 28 marca 2017 roku do dnia zapłaty.

O kosztach postępowania orzeczono w punkcie 2 wyroku na podstawie art. 98 k.p.c. zgodnie, z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Na łączną kwotę kosztów postępowania złożyły się kwoty: 300,00 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu, 17,00 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz 1 800,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego ustalona zgodnie z §2 pkt. 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22

października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z dnia 5 listopada 2015 r. ze zm.), co daje łącznie kwotę 2 117,00 zł.

SSR Jolanta Brzęk